

REŠERŠNÉ SLUŽBY V STREDISKU PATENTOVÝCH INFORMÁCIÍ PATLIB V CVTI SR

1. STREDISKO PATENTOVÝCH INFORMÁCIÍ PATLIB V CVTI SR

Patentové informačné služby patria medzi portfólio poskytovaných informačných služieb v Centre vedecko-technických informácií Slovenskej republiky (CVTI SR) od 60. rokov 20. storočia a prechádzali rôznymi vývojovými etapami. V roku 2004, po prístupe Slovenska k Európskemu patentovému dohovoru sa etablovalo aj Stredisko patentových informácií PATLIB v CVTI SR (stredisko), ktoré je v súčasnosti súčasťou siete stredísk PATLIB pod záštitou Európskeho patentového úradu (EPÚ). Od roku 2010 je stredisko súčasťou odboru transferu technológií v CVTI SR. Hlavným poslaním strediska je napomáhať rozvoju vedy a techniky, inovácií a transferu technológií najmä poskytovaním patentových informačných služieb a zvyšovaním povedomia o duševnom vlastníctve.

Medzi poskytované služby strediska patria najmä:

- Patentové rešeršné služby
 - Patentové rešerše na stav techniky
 - Patentové analýzy a sledovanie konkurencie
 - Patentový monitoring
- Rešerše na ochranné známky
- Rešerše na dizajn
- Odborné konzultácie a poradenstvo v oblasti priemyselného vlastníctva
- Semináre a školenia pre používateľov patentových informácií

Medzi cieľové skupiny používateľov patria:

- Vedeckovýskumné inštitúcie
- Univerzity, strediská transferu technológií
- Súkromné firmy, malé a stredné podniky
- Fyzické osoby

2. REŠERŠNÉ SLUŽBY STREDISKA PATLIB

2.1. Patentová rešerš na stav techniky

Aby mohol byť nápad považovaný za vynález, musí spĺňať podmienku novosti – byť celosvetovo nový. Inak povedané, nesmie existovať dôkaz o tom, že časť nápadu, ktorá sa má vyznačovať novotou, bola niekde popísaná alebo bola použitá na rovnaký účel. Patentové informácie ponúkajú prehľad o najnovších technológiách a spôsoboch výroby, ale aj informácie o tom, kto je ich vlastníkom a kto sú hlavní aktéri v príslušnej vednej oblasti a sú považované za hlavný zdroj pri zisťovaní stavu techniky.

Zistenie najnovšieho stavu techniky sa spravidla vykonáva formou patentovej rešerše na stav techniky, ktorá sa vykonáva:

- pred začiatkom výskumu s cieľom vyhnúť sa duplicitným nákladom na výskum a vývoj
- alebo pred prihlásením vynálezu, ak chceme zistiť, či sú výsledky výskumu nové a je ich možné chrániť priemyselným právom. Patentová rešerš je výsledkom informačného prieskumu a poskytuje informácie, ktoré sú relevantné k danej požiadavke (tematickému dotazu).

Okrem uvedeného, patentovou rešeršou na stav techniky získame informácie o najnovšom technickom rozvoji, na čom pracuje konkurencia, v ktorých krajinách sú chránené vynálezy, ktoré sú predmetom nášho záujmu a aké riešenia technického problému sú publikované.

Patentová rešerš na stav techniky – postup

V súčasnosti má stredisko spracovanú metodiku pre

vyhotovenie jednotlivých druhov rešerší (patentové, známkové, dizajnové). Cieľom metodického postupu je zjednotiť rešeršné procesy a stanoviť postup pri realizácii rešerše najmä:

1. Zadanie požiadavky a jej evidencia v systéme.
2. Úvodné konzultácie s pôvodcom a detailnejšie špecifikovanie požiadavky. Dôležitým predpokladom je správne pomenovať problém, voľba vhodných kľúčových slov, synonymických termínov, ktoré najlepšie vystihujú podstatu technického riešenia.
3. Zadávanie rešeršných dotazov a ich kombinácia s cieľom nájsť relevantné dokumenty. Ide o kombináciu viacerých kľúčových slov a využívajú sa všetky funkcionality patentových databáz. Užitočnou pomôckou je medzinárodné patentové triedenie, názov firmy alebo informačného zdroja, ktorý pojednáva o problematike.
4. Vyhľadávanie a download dokumentov. Pri patentovej rešerši na stav techniky využívame najmä databázy Espacenet, Patbase, Global Patent Index, Patentscope a v niektorých prípadoch aj národné patentové databázy.
5. Porovnanie vyhládaných dokumentov s navrhovaným technickým riešením. Záverečná fáza patentovej rešerše sa koncentruje na vyhodnotenie vyhládaných patentových dokumentov. V tejto fáze identifikujeme dokumenty, ktoré najviac zodpovedajú zadaniu. Výsledky rešerše sa uvádzajú v rešeršnej správe, ktorá obsahuje zoznam dokumentov.
6. Konzultácia vyhládaných výsledkov s pôvodcom resp. zadávateľom.
7. Spracovanie rešeršnej správy, zaslание patentových dokumentov (v prípade ázijských dokumentov sa zasiela ekvivalent v anglickom jazyku) a dotazníka spätnej väzby.

Vo svete existuje viac ako 120 miliónov udelených patentov a milióny publikácií. To všetko je stav techniky, ktorý potenciálne znamená riziko vo vzťahu k výsledkom výskumu a ich priemyselno-právnej ochrane patentovou prihláškou, pretože niektoré informácie môžu byť prekážkou novosti a nepatentovateľnosti vynálezu. Rešerš na stav techniky môže zabrániť plytvaniu financií na výskum, prípadne

na podanie patentovej prihlášky. Okrem toho, výsledky patentovej rešerše na stav techniky slúžia ako podklad pre evaluáciu technického riešenia v procese transferu technológií.

2.2. Patentové analýzy, sledovanie konkurencie

Patentové štatistiky a analýzy poskytujú neoceniteľné informácie výskumno-vývojovým inštitúciám pred začatím výskumu, pri tvorbe stratégie patentovej politiky a rozhodovacom procese výskumnej inštitúcie a firmy. Patentové analýzy nám umožňujú pre danú oblasť/problematiku získať prehľad o:

- Patentovej aktivite konkurencie
- Patentovej aktivite pôvodcov
- Aký je patentový trend za jednotlivé obdobie
- Z ktorých krajín sa pochádza najviac patentových prihlášok
- Do ktorých krajín sa najviac prihlasuje
- V ktorých štátoch sa najčastejšie udeľuje patentová ochrana

Patentová analýza – postup

Patentová analýza pozostáva z niekoľkých fáz. V úvodnej fáze analyzujeme požiadavku, kľúčové slová, patentové triedenie a zosúladiť mená prihlasovateľov a vyberieme si príslušný nástroj alebo databázu. V ďalšej fáze vyhladáme relevantné informácie (pôvodca, prihlasovateľ, kľúčové slová, publikačné údaje, patentové triedenie apod.), vykonáme ich analýzu pomocou nástrojov a realizujeme export dát. Záverečná fáza sa koncentruje na vizualizáciu vyhládaných výsledkov vo forme grafov a spracovania rešeršnej správy so závermi.

Stredisko PATLIB v CVTI SR vyhotovuje patentové analýzy z nástrojov ako sú Espacenet, Global Patent Index alebo Patbase.

2.3. Patentový monitoring

Patentový monitoring nazývaný aj „technology watch“ spravidla realizujeme dvoma spôsobmi. V prvom prípade je jeho cieľom priebežné získavanie najnovších publikovaných patentových dokumentov.

Ako prvé si nastavíme profil, čiže kombináciu kľúčových slov, patentových tried, firiem a časový interval. Vyberieme si príslušnú databázu a realizujeme monitoring na mesačnej, resp. kvartálnej báze. Výsledkom sú plné texty najnovších patentových dokumentov v elektronickej podobe dodávaných v pravidelných intervaloch (mesačne, štvrťročne).

V druhom prípade ide o priebežné získavanie informácií o právnom stave už publikovaných prihlášok a udelených patentov. V prípade sledovania právneho stavu (zmena majiteľa, podané námietky voči patentovej prihláške, platnosť patentu, platenie poplatkov apod.) zadefinujeme najmä čísla patentových dokumentov a názov firmy, ktoré chceme overiť v patentových registroch. Výsledkom monitoringu na právny stav sú bibliografické údaje o patentových dokumentoch s uvedením právneho stavu k danému dátumu.

Tieto služby využívajú vedeckovýskumné inštitúcie, univerzity a malé a stredné podniky najmä počas prebiehajúceho výskumu alebo pred obchodným využitím vynálezu.

V prípade priebežného monitorovania najnovších patentov sa používajú najmä databázy Espacenet alebo Patbase. Ak monitorujeme právny stav patentových prihlášok a udelených patentov najvhodnejšie nástroje sú European Patent Register, Register Alert a národné registre patentových a známkových úradov.

2.4. Rešerš na ochranné známky

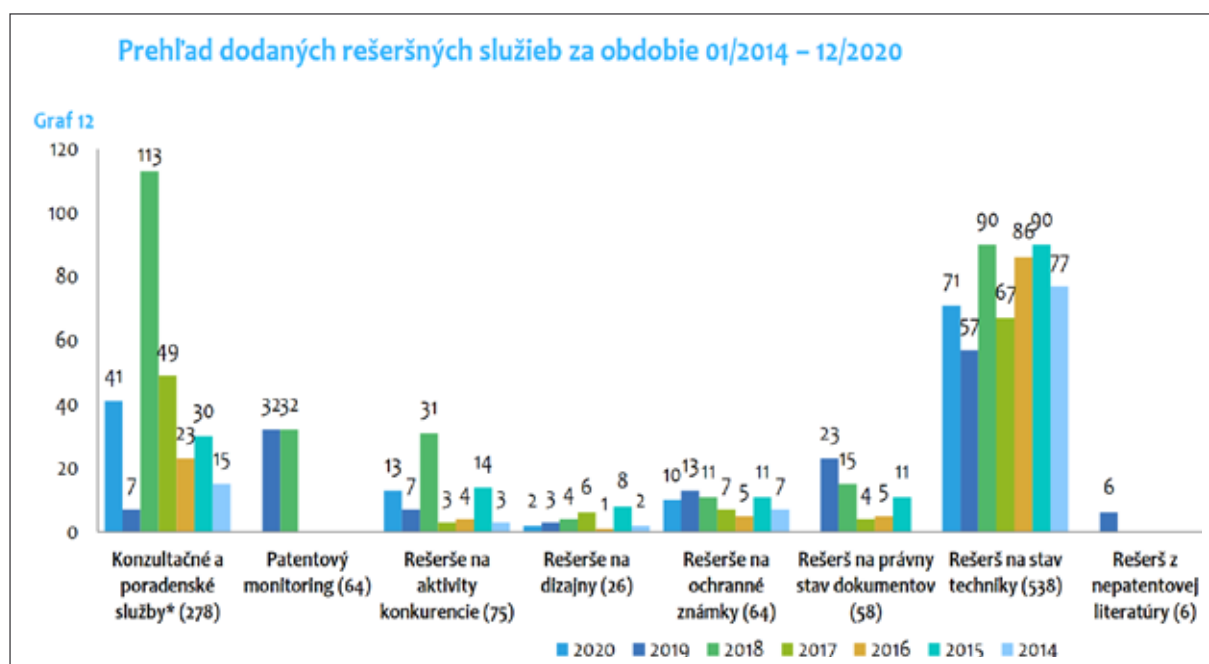
Rešeršou na ochranné známky zisťujeme či prihlasované alebo podobné označenie nie je zapísané pre rovnaké alebo podobné výrobky alebo služby pre iného majiteľa. Na základe výsledkov rešerše môžeme určiť, či niekto používa zhodné alebo podobné označenie výrobkov alebo služieb. Okrem toho nám výsledky rešerše môžu pomôcť pri určovaní konkurencie, alebo ich môžeme využiť pri mapovaní trhu.

V prípade rešerší na ochranné známky sa používajú najmä databázy TMView, Global Brand a národné databázy ochranných známkov.

2.5. Rešerš na dizajny

Dizajnom sa chráni vonkajší vzhľad výrobku, tvar, estetická hodnota výrobku. Všeobecne platí, že všetko čo je jedinečné svojím tvarom, má predpoklad byť registrovaným dizajnom. Rešeršou na dizajny zisťujeme, či prihlasovaný dizajn spĺňa znaky novosti. Na základe výsledkov rešerše môžeme teda určiť, či navrhovaný/prihlasovaný dizajn spĺňa toto kritérium.

V prípade rešerší na dizajny sa používajú najmä databázy Designview, Hague Express a národné databázy dizajnov.

3. PREHĽAD O POSKYTNUTÝCH SLUŽBÁCH

Za sledované obdobie od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2020 stredisko poskytlo 137 služieb z toho 96 rešerší (71 rešerší na stav techniky, 10 rešerší na ochranné známky, 2 rešerše na dizajny, 13 rešerší na aktivity konkurencie) a 41 konzultačných a poradenských služieb.

4. OBJEDNÁVANIE SLUŽIEB

Všetky služby strediska PATLIB sú poskytované subjektom verejnej sféry, fyzickým osobám, malým a stredným podnikom bezplatne. Podmienkou objednania patentových informačných služieb je bezplatná registrácia na portáli [PATLIB > Registrácia \(cvtisr.sk\)](#) a následné objednanie služby (rešerše).

5. ZÁVER

Inovácie sú hybnou silou rozvoja a prosperity firmy a patentové informácie tvoria rozsiahlu časť odbornej technickej literatúry, ktorá sa podstatne líši od ostatných informačných zdrojov najmä z hľadiska obsahu najnovších poznatkov a výsledkov vedy, výskumu, nových postupov a metód. Ich význam pre rozvoj ekonomiky je nesporný. Využívaním patentových informácií predchádzame porušovaniu práv a sporom v oblasti priemyselného vlastníctva a zároveň sledujeme najnovší stav techniky. Aj preto sa patentové, známkové alebo dizajnové rešerše čoraz viac stávajú

neoddeliteľnou súčasťou aktivít inštitúcií zameraných na výskum a vývoj.

Poznámky:

¹ Pod pojmom stav techniky chápeme vedecké a technické informácie, ktoré existujú k dátumu podania patentovej prihlášky. Ide o všetky publikované dokumenty, ako sú: patenty, konferenčné materiály, články vo vedeckých periodikách, technická dokumentácia, výrobky a zariadenia, ale aj informácie sprístupnené verejnosti akýmkoľvek iným spôsobom.

² [Espacenet – patent search](#)

³ [PatBase Login](#)

⁴ [Patent information services for experts \(epo.org\)](#)

⁵ [WIPO - Search International and National Patent Collections](#)

⁶ Kucka, Ľ. – Števková, O.: Patentová rešerš na stav techniky – význam pri informačnom zabezpečení výskumu. TTB, 2014, č.1, s. 22-23. [web_ttb_1_2014.pdf](#)

⁷ KUCKA, Ľ.: [Druhy patentových rešerší – patentové analýzy a štatistiky, patentový monitoring - Transfer technológií bulletin \(ttb.sk\)](#). TTB, 2014, č.1, s. 22-23.

⁸ [Advanced Search - European Patent Register \(epo.org\)](#)

⁹ [Login - European Patent Register \(epo.org\)](#)

¹⁰ [TMView \(tmdn.org\)](#)

¹¹ [WIPO Global Brand Database](#)

¹² [DSView \(tmdn.org\)](#)

¹³ [WIPO Hague Express](#)

¹⁴ [NPTT > Správy o podpore transferu technológií \(cvtisr.sk\)](#)

Autor:

PhDr. Ľubomír Kucka